

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสพระราชดำรัสของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508 เมื่อครั้งที่พระองค์ท่านเสด็จเปิด โรงเรียนศรีสังวาลย์จังหวัดนนทบุรี “...การจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการต้องมีการฟื้นฟูสมรรถภาพ การฝึกให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และการฝึกอาชีพ เพื่อให้ผู้พิการสามารถมีอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้...”

ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีกระแสพระราชดำรัสพระราชทานแก่มูลนิธิธิดานุเคราะห์ผู้พิการในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน ในวันศุกร์ที่ 22 มีนาคม พ.ศ. 2517 “...งานช่วยผู้พิการนี้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้พิการมิได้อยากเป็นผู้พิการและอยากช่วยตนเองได้ ถ้าเราไม่ช่วยเขาให้สามารถที่จะปฏิบัติงานอะไรเพื่อชีวิต และมีเศรษฐกิจของครอบครัวจะทำให้เกิดสิ่งที่หนักในครอบครัว หนักแก่ส่วนรวม ฉะนั้นนโยบายที่จะทำคือช่วยเขาให้ช่วยเหลือตนเองได้ เพื่อจะ让他สามารถเป็นประโยชน์ต่อสังคม...”

ตามที่ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จเยี่ยมนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2550 ทรงมีกระแสพระราชดำรัสไว้ เพื่อเป็นแนวทางการบริหารโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 5 เรื่องหลัก คือ

1. ด้านวิชาการ ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล ตามศักยภาพ สนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้เรียนในสิ่งที่ต้องการเรียน ทั้งในสายสามัญ และสายอาชีพ การส่งเด็กเรียนร่วมเป็นวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากเด็กจะได้มีทักษะชีวิต ทักษะสังคม ทักษะอาชีพอย่างแท้จริง

2. ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการพยาบาล นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ควรจัดบริการสื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เป็นรายบุคคล ทั้งเครื่องช่วยความพิการ กายอุปกรณ์ กิจกรรมบำบัด ภาษบำบัด อาชญาบำบัด รวมถึงการคัดกรองเพื่อผ่าตัดแก้ไขความพิการอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ใน

สังคมได้อย่างปกติสุข มีสัมมาชีพ มีเกียรติภูมิแห่งตน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้พิการได้

3. ด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ เมื่อเด็ก ๆ มีสภาพความพิการ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เห็นคุณค่าของตัวเอง หากมีครู บุคลากร ผู้บริหาร รวมถึงเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สังคม ชุมชน เข้าใจให้โอกาสจะทำให้ผู้พิการสามารถมีพลังใจในการที่จะพัฒนาตนเองได้

4. ด้านอาชีพ สูงสุดของการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการนั่นคือ การมีทักษะอาชีพ สามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระต่อครอบครัว ชุมชน สังคม มีชีวิตอย่างอิสระ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. ด้านบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ ประสบการณ์ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำได้อย่างไม่มีอุปสรรค และครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องพึงพอใจและมีความสุข

จากกระแสพระราชดำริของทั้ง 3 พระองค์ ทรงมุ่งเน้นการฟื้นฟูสมรรถภาพควบคู่ การศึกษา พัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคม และการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมสนับสนุนด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้พิการสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ส่งผลให้ผู้พิการสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถมีทักษะชีวิต ทักษะสังคม และทักษะอาชีพ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้พิการได้รับการศึกษาสูงสุดตามศักยภาพ ทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ดูแลตนเองและครอบครัวได้และไม่เป็นภาระของครอบครัวหรือสังคม

โรงเรียนศรีสังวาลเชียงใหม่เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดตั้งขึ้นในวโรกาสครบรอบ 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เมื่อพุทธศักราช 2542 เป็นโรงเรียนเฉพาะความพิการประเภทบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ โดยจัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษา รับทั้งนักเรียนประจำ และไปกลับ ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งคำนึงถึงการพัฒนาให้นักเรียนพิการให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างอิสระ พึ่งพาตนเองได้ตามศักยภาพที่เหลืออยู่ในแต่ละบุคคล ด้วยการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการโรงเรียนมุ่งเน้นการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิตแต่ด้วยสภาพความเป็นจริงที่เป็นอยู่ควบคู่กับการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการอย่างต่อเนื่อง ด้วยสภาพของผู้เรียนส่วนใหญ่มีข้อจำกัดด้านร่างกาย ด้านการเคลื่อนไหว ด้านสุขภาพ ซึ่งต้องใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยผู้พิการอย่างหลากหลายประเภท เช่น วีลแชร์ (Wheelchair) วอล์คเกอร์ (Walker) ในรูปแบบต่าง ๆ และลักษณะความพิการต่าง ๆ แต่ละระดับตามความพิการของนักเรียนแต่ละบุคคล ด้วยสภาพความพิการ โรค ปัญหาและข้อจำกัดทางร่างกายดังที่กล่าวมาข้างต้น รวมถึงคุณภาพชีวิตของผู้เรียนที่มี

ความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยสภาพของวิถีชีวิต การดูแลที่บ้าน ที่มีความเป็นชนเผ่าอยู่ที่ราบสูง เป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับความเชื่อต่าง ๆ จึงเป็นข้อตระหนักที่ทำให้โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ต้องมีการบริหารจัดการโรงเรียนที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่วไป เพื่อให้มีความพร้อมทั้งร่างกาย และจิตใจ ตามศักยภาพในการที่จะเข้าสู่กระบวนการทางวิชาการ เรียนรู้ในหลักสูตรต่าง ๆ ให้บรรลุวิสัยทัศน์ และเป้าหมาย ไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การฟื้นฟูสภาพร่างกายให้มีสมรรถภาพที่ดีขึ้น และการส่งเสริมงานอาชีพพื้นฐาน โดยเฉพาะ ที่สำคัญคือ คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นพร้อมสู่สังคม มีชีวิตอิสระ ประกอบอาชีพ ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข มีศักดิ์ศรี มีคุณค่าแห่งความเป็นมนุษย์ เป็นพลังร่วมพัฒนาประเทศโดยไม่เป็นภาระให้สังคม ตลอดระยะเวลา 12 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี 2548 – 2560 ถึงปัจจุบันฝ่ายบริหาร คณะครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ได้ร่วมกันระดมทรัพยากรทุกด้านในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล ต่อคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ ของโรงเรียนควบคู่กันไป

แต่จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2560 คะแนนเฉลี่ยร้อยละของโรงเรียน ในด้านภาษาและ ด้านเหตุผล มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ โดยถ้าจำแนกตามระดับคุณภาพอยู่ในระดับ พอใช้ทั้งหมด ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2560 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในรายวิชาวิทยาศาสตร์ และอังกฤษมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ส่วนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศทุกรายวิชา ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ (รายงานประจำปีของสถานศึกษา 2560, หน้า 11-15 อีกทั้งได้รับข้อเสนอจากการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อการพัฒนาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ด้านผลการจัดการศึกษา ว่าสถานศึกษาควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมการวางแผนพัฒนาเด็กตามอัตลักษณ์ของสถานศึกษา และจัดให้มีระบบการนิเทศ ติดตาม ควบคุม กำกับ การดำเนินงานการพัฒนาเด็กร่วมกันระหว่าง ฝ่ายบริหาร และชมรมผู้ปกครอง เครือข่าย สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 2-3) และ ผลของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2560 ยังได้ขอแนะนำในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ คือ (1) พัฒนาทักษะความสามารถของผู้เรียน ในการคิดแบบต่าง ๆ อย่างเป็นระบบให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นและส่งเสริมทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยี (2) พัฒนาด้านการอ่านออกเขียนได้ เพิ่มการดูแลด้านสุขภาพร่างกาย

และลักษณะทางจิตสังคม และปลูกฝังค่านิยมที่ดีงาม ความมีระเบียบวินัย เคารพกฎกติกา มารยาท ทางสังคม (3) เพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ด้วยบริบทที่มีข้อจำกัดหลาย ด้านของโรงเรียนศรีสังวาลเชียงใหม่ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลสารสนเทศประกอบการศึกษา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนวารสาร บทความต่าง ๆ จากแหล่งเรียนรู้หลากหลาย จึงศึกษา แนวทางที่จะรับการพัฒนา เสริมสร้างสมรรถนะของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย หรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถที่มีอยู่ สอดคล้อง เหมาะสมตรงกับศักยภาพของแต่ละคนเพื่อนำไปสู่การดำรงชีวิตประจำวันในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง ก้าวทันโลกปัจจุบันให้มากที่สุด

การส่งเสริม ปลูกฝังความสามารถของผู้เรียนในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดอย่าง สร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเป็นระบบ การรับและส่งสาร การใช้ภาษาถ่ายทอด ความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก ทักษะคิดของตนเอง เพื่อการสร้างองค์ความรู้ แลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ การแก้ปัญหา อุปสรรคต่าง ๆ การตัดสินใจโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ยอมรับการตัดสินใจของตนเองตลอดจนการเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพิ่มพูนทักษะ กระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสามารถนำความรู้ กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สมรรถนะเหล่านี้มีความจำเป็นต้องสร้างให้นักเรียนเป็นองค์รวม ต้องใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี บริการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก ความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อนักเรียนเกิดสมรรถนะสำคัญทุกด้าน เนื่องจากสุขภาพของนักเรียนทั้งกายและจิตใจที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อวัยวะการเคลื่อนไหว ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ได้ เช่นเดียวกับคนทั่วไป ส่งผลยังสภาวะจิตใจที่หดหู่ ท้อแท้ มีความเชื่อมั่นยอมรับตนเองด้วยความสามารถ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่บกพร่อง มีการพูดตะกุกตะกัก เนื่องจากการเกร็งของกล้ามเนื้อในการพูด การถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจยาก ประกอบกับการที่นักเรียนส่วนใหญ่เป็นชนเผ่า และ/หรือ ภูมิลำเนาอยู่ไกลจากโรงเรียน ครอบครัวยากจน ขาดการเอาใจใส่เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด บางครอบครัวไม่ยอมรับบุตร ละทิ้งให้บุตรอยู่ในอยู่ในความดูแลของผู้อื่น บางครอบครัวหย่าร้าง ไม่สามารถจะดูแลบุตร มีการเกี่ยง การทะเลาะวิวาท ต้องอาศัยมูลนิธิเข้ามาช่วยเหลือ ประสบการณ์/ภูมิหลังของนักเรียนแต่ละคนหล่อหลอมให้นักเรียนมีจิตใจที่อ่อนล้า สับสน ไม่อยากคิด ไม่อยากสร้างตนเอง พึ่งตนเอง ปลดปล่อยความคิดอิสระซึ่งทำให้กระบวนการคิด กระบวนการแก้ปัญหา ส่งผลกระทบถึงการเรียนรู้ ประสบการณ์ใหม่ๆที่โรงเรียนได้จัดการศึกษาเป็นองค์รวมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้เกิดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญให้เป็นไปตามเป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตรให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ

การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ จึงจำเป็นต้องใช้การบริหารจัดการเชิงบูรณาการ โดยคำนึงถึงสภาพความพิการ เงื่อนไข ข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากความพิการของนักเรียนและละบุคคล เพื่อวางแผนการพัฒนาศักยภาพ ความสามารถของนักเรียน ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างอิสระเต็มศักยภาพของตนเองภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้โดยใช้เครือข่ายอย่างหลากหลาย ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนทุกคน ซึ่งการบริหารจัดการเชิงบูรณาการมีกระบวนการที่ร่วมคิดร่วมทำร่วมพัฒนาเป็นลักษณะของการบริหารงานสมัยใหม่ที่มีองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้การบริหารประสบผลสำเร็จ นำเอาความสามารถหลัก จุดเด่นข้อมูลที่ต้องการ ชัดเจน โดยมีผู้บริหาร ฝ่ายบริหารมีภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กรแล้วบูรณาการการบริหารด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) จัดวางตัวบุคลากรให้มีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้เป็นผู้ นำ ผู้ตาม มียุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจชัดเจน ส่งเสริมสนับสนุน ควบคุมกำกับเอื้ออำนวยความสะดวกให้งาน ภารกิจเป็นไปอย่างรวดเร็วเป็นขั้นตอน แก้ปัญหาเร่งด่วนที่เกิดขึ้น มีประสิทธิภาพ ประหยัด เกิดผลลัพธ์ที่ดี ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นว่าโรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่จะบริหารจัดการแบบบูรณาการด้วยองค์ประกอบที่มีการ วิจัยและพัฒนาบริหารงานการเงิน ระบบข้อมูลข่าวสาร เทคนิคการบริหาร กระบวนการบริหาร กลยุทธ์ที่เป็นสากล กลยุทธ์ระดมทุน และกลยุทธ์การเป็นพันธมิตร หลอมรวมกันด้วยระบบเดียวกัน ไม่แยกองค์ประกอบออกจากกัน บริหารเข้าด้วยกันเป็นอันเดียวกัน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และพันธกิจ ผลของระบบการบริหารแบบบูรณาการ คือ การที่องค์กรใช้ระบบบริหารเดียวในการบริหารความหลากหลายของการปฏิบัติในองค์กร ตรงกับที่ เทื่อน ทองแก้ว (เทื่อน ทองแก้ว 2558 : 385) กล่าวไว้ สอดคล้องกับวิโรจน์ สารรัตนะ กล่าวถึง สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณภาพ และมาตรฐานสูง เอื้อต่อการพัฒนาตนเอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งความสำเร็จ ในการปฏิรูปการศึกษาที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบในการจัดการศึกษา จะต้อง ประกอบด้วยบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ ผู้บริหารควรสร้าง ความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร รวมทั้งเป็นผู้ที่มีทักษะทางการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ของงานสูงสุด (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2557 : 13) เพื่อพัฒนาผู้เรียนที่เป็นผลลัพธ์ ผลผลิต ให้มีคุณภาพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้โดยไม่เป็นภาระกับผู้อื่น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

1.2.2 เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

1.2.3 เพื่อศึกษาการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.3.1.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่ การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่ และศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

1.3.1.2 การศึกษารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะ ประกอบด้วย

1) การยึดความแตกต่างของสภาพความพิการ (Impairment)

ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดด้านการเคลื่อนไหว โรคประจำตัว ความรุนแรงของสภาพความพิการที่แตกต่างกันเฉพาะบุคคลของผู้เรียนที่จำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกๆด้าน โดยเฉพาะด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านทักษะวิชาการ ทักษะด้านงานอาชีพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพอย่างมีความสุขและพึ่งพาตนเองไม่เป็นภาระกับผู้อื่น

2) การเพิ่มขีดความสามารถของผู้เรียน (Empowerment)

ในงานวิจัยนี้จะศึกษาเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถเฉพาะด้านให้กับผู้เรียน ได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ ด้านดนตรี ด้านกีฬา ด้านศิลปะ และด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่โรงเรียนมีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักเรียนทุกกลุ่ม ทุกระดับตามความสามารถและศักยภาพของนักเรียนรายบุคคลให้ได้รับการพัฒนาถึงขีดสุด

3) การลดอุปสรรคให้เข้าถึงการเรียนรู้ (Barrier-free)

แนวทางการลดอุปสรรคในการเข้าถึงการเรียนรู้ในโรงเรียน โดยนำนวัตกรรมการเรียนการสอนเข้ามาพัฒนารูปแบบการสอนในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างรอบด้าน

เช่น ห้องปฏิบัติการต่างๆ แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ศูนย์เกษตรพอเพียง ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องเรียน DLTV ห้องสื่อการเรียนรู้และนวัตกรรม ห้องเรียน Fab lab factory ห้อง Control room Smart Farm เป็นต้น

4) การมีส่วนร่วมของเครือข่าย (Network)

หน่วยงานหรือผู้ที่มีบทบาทในการสนับสนุนให้โรงเรียนมีการพัฒนานักเรียนในทุกๆด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการจัดการศึกษา ด้านการแพทย์ และด้านการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา ที่ส่งผลของความสำเร็จและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของนักเรียน

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

โดยการกำหนดขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ จำนวน 245 คน ประกอบด้วย ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 610) จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน

ระยะที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ทรงคุณวุฒิ และการประเมินรูปแบบและคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน

ระยะที่ 3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ จำนวน 245 คน ประกอบด้วย ครู บุคลากร นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง เครือข่ายชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 608 - 610) จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 150 คน

1.3.3. ขอบเขตระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาในปีการศึกษา 2562-2563

1.4 ประโยชน์ของการวิจัย

โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีรูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ไว้เป็นต้นแบบให้กับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีลักษณะเดียวกันไว้ใช้ศึกษาประกอบการบริหารจัดการศึกษาต่อไป และเพื่อเป็นแนวทางในการ

เสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สำหรับอาจารย์บุคลากรทางการศึกษา และหน่วยงานการศึกษาและชุมชน

1.5 สมมติฐานการวิจัย

การใช้รูปแบบการบริหารจัดการด้วยรูปแบบเฉพาะที่เหมาะสมจะมีผลต่อการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยีสูงขึ้น

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ดังนี้

1.6.1 รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการบริหารที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบและกระบวนการที่ผสมผสานเทคนิควิธีเชิงสหวิทยาการในการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนพิการใน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ด้วยรูปแบบ 2SIEBN ที่มีองค์ประกอบของส่วนที่สำคัญ คือ

S (System) หมายถึง ระบบการบริหารงาน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่แบบมีส่วนร่วม

S (Student) หมายถึง นักเรียน โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

I (Impairment) หมายถึง สภาพความพิการ เจ็บป่วย ข้อจำกัด ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ จากความพิการ

E (Empowerment) หมายถึง การพัฒนาศักยภาพหรือความสามารถของนักเรียนที่ดำรงชีวิตอย่างอิสระ

B (Barrier Free) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้

N (Network) หมายถึง การใช้เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิต

1.6.2 สมรรถนะเชิงบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานทักษะการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิตและการใช้เทคโนโลยีให้ผู้เรียนสามารถปรับใช้ได้ในดำรงชีวิตประจำวันได้เหมาะสมซึ่งได้แก่

1.6.2.1 ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนคติของตนเอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ รวมทั้งการเจรจาต่อรอง เพื่อขอจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

1.6.2.2 ความสามารถในการคิด หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจรรณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

1.6.2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการเข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม การแสวงหาความรู้ การประยุกต์ใช้ความรู้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

1.6.2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

1.6.2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการรู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

1.6.3 ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หมายถึง นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.6.3.1 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ นักเรียนที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ มีอุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก

1.6.3.2 นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ นักเรียนที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังหรือมีโรคประจำตัวซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาซึ่งมีผลทำให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

1.6.4 รูปแบบการบริหารจัดการการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการที่แสดงให้เห็นองค์ประกอบและกระบวนการที่ผสมผสานเทคนิควิธีเชิงสหวิทยาการในการเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนพิการในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ด้วยรูปแบบ 2SIEBN